

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
 Allmänna avdelningen

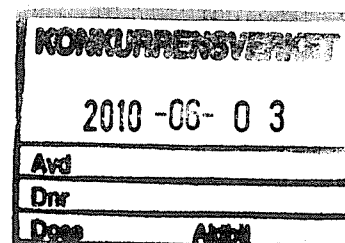
DOM
 2010-06-01
 Meddelad i
 Stockholm

Mål nr
 26607-10
 Enhet 13

SÖKANDE

KPA Pensionservice AB, 556569-1077
 Östgötagatan 90
 106 85 Stockholm

Ombud: Advokat Ulf Hökeberg
 Advokatfirman Fylgia KB
 Box 55555
 102 04 Stockholm

MOTPART

1. Danderyds kommun
 Djursholms slott
 Box 66
 182 05 Djursholm

2. Täby kommun
 183 80 Täby

3. Vaxholms stad
 185 83 Vaxholm

4. Österåkers kommun
 184 86 Åkersberga

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091 om offentlig upphandling – LOU)

DOMSLUT

Förvaltningsrätten avslår ansökan från KPA Pensionservice AB om ingripande med stöd av LOU.

Förvaltningsrättens interimistiska beslut av den 25 mars 2010 upphör därmed att gälla.

Dok.Id 27844

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00 E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se	08-561 680 01	måndag – fredag 09:00-15:00

BAKGRUND

Danderyds kommun, Täby kommun, Vaxholms stad och Österåkers kommun (kommunerna) har genomfört en samordnad upphandling avseende administration av kommunernas/stadens pensioner, referensnummer 09/45. Täby kommun, som har agerat som samordnande kommun, meddelade den 15 mars 2010 att de antagit anbud från annan anbudsgivare än KPA Pensionsservice AB.

Förvaltningsrätten har den 25 mars 2010 efter ansökan om överprövning och interimistiskt förordnande från KPA Pensionsservice AB beslutat att upphandlingen tills vidare inte får avslutas.

YRKANDEN M.M.

KPA Pensionsservice AB (bolaget) ansöker om överprövning enligt LOU avseende upphandlingen av pensionsadministration och yrkar i första hand att förvaltningsrätten upphäver kommunernas tilldelningsbeslut och beslutar om rättelse av upphandlingarna på det sättet att anbudsutvärderingen ska göras om med beaktande av bolagets anbud och i andrahand att upphandlingen ska göras om. Som huvudsaklig grund för ansökan anges att kommunerna felaktigt har bedömt att bolagets anbud innebär att bolaget inte erbjudit alla de tjänster som kommunerna efterfrågar och därför inte tagit upp bolagets anbud till slutlig bedömning. Om så skett skulle bolagets anbud ha antagits eftersom dess pris är det lägsta.

Kommunerna bestrider bifall till ansökan.

Bolaget har till stöd för sin ansökan bl.a. anfört följande. Kommunerna bryter i de pågående upphandlingarna mot bestämmelserna i LOU och direktiv 2008/18/EG om offentlig upphandling, särskilt mot de grundläggande gemenskapsrättsliga principerna som styr offentlig upphandling; princi-

perna om likabehandling, transparens (öppenhet och förutsebarhet), proportionalitet och icke-diskriminering så som dessa kommit till uttryck i 1 kap. 9 § LOU. Bolagets anbud är komplett, utan reservationer och har lämnats helt i enlighet med anbudsförutsättningarna. Kommunerna har konstaterat att anbudet från KPA Pensionservice kvalificerat sig och uppfyller skall-kraven. Kommunerna har felaktigt underlåtit att uppta bolagets anbud till slutlig bedömning. Med hänsyn till detta och då bolagets anbud är det prismässigt lägsta avseende samtliga kommuner/staden, vilket utgör tilldelningsgrunden, skall kommunerna rätteligen anta bolagets anbud. De felaktigheter som förekommit i upphandlingarna är av sådan art och omfattning att förfarandet är oförenligt med gällande upphandlingslagstiftning. Om felaktigheterna inte förekommit skulle KPA Pensionservice ha tilldelats kontrakt i samtliga upphandlingar. Bolaget riskerar att lida skada genom de felaktigheter som förekommit vid kommunernas upphandlingar.

Bakgrund

KPA Pension AB, ett bolag som ingår i samma koncern som KPA Pensionservice AB, har sedan tidigare avtal med Täby kommun avseende ”fullständig pensionshantering för samtliga arbetstagare, förtroendevalda och pensionstagare i Täby kommun”. Utöver grundtjänsten ”fullständig pensionshantering” har Täby kommun även köpt vissa tilläggstjänster, vilket framgår av ett tillägg till huvudavtalet. Tilläggstjänsterna benämns inom KPA-koncernen som ”Pensionshjälpen”. Inget bolag inom KPA-koncernen har under senare tid haft avtal avseende efterfrågade tjänster med övriga kommuner som ingår i den aktuella upphandlingen.

Förfrågningsunderlaget

Av förfrågningsunderlagets punkt 2.3 framgår att de anbudsgivare som kvalificerats och uppfyller samtliga skall-krav går vidare till slutlig utvärdering och att den anbudsgivare ska antas som lämnat lägst pris, varvid

varje kommun skulle utvärdera för sig. Tilldelningsgrunden i upphandlingarna är således lägsta pris.

I punkt 1.2 anges under rubriken "Beskrivning av uppdraget" bl.a. följande. – Leverantören skall utföra fullständig pensionshantering för kommunernas/stadens och Täby Fastigheter AB: s samtliga arbetstagare, förtroendevalda och pensionstagare. Upphandlingen omfattar även administration av valet för avgiftsbestämd ålderspension. – Begreppet fullständig pensionshantering är detsamma som används i det befintliga avtalet mellan Täby kommun och KPA pension AB gällande grundtjänsten.

Mot bakgrund av att KPA Pension AB till Täby kommun för närvarande även tillhandahåller de tilläggstjänster som inom koncernen benämns "Pensionshjälpen" har KPA Pensionservice AB under anbudstiden frågat Täby kommun, som samordnande kommun, hur det förhöll sig med dessa tilläggstjänster, för att KPA Pensionservice skulle få klarhet. KPA Pensionservice anser sig emellertid inte ha erhållit något klargörande svar på frågan.

KPA Pensionservice lämnade anbud i upphandlingarna, varvid bolaget i samtliga delar bekräftat att bolaget kommer att utföra uppdraget på i förfrågningsunderlaget angivet sätt. För tydlighets skull angav bolaget i samband med offererade priser att några tilläggstjänster utöver fullständig pensionshantering inte ingick. Detta gjordes genom att bolaget i sitt anbud angav "exkl. Pensionshjälpen".

Förutom KPA Pensionservice lämnade SPP Liv Pensionstjänst AB (SPP) anbud i upphandlingen. KPA Pensionservice har, för samtliga kommuner, offererat lägre priser än SPP.

Under utvärderingsfasen erbjöds anbudsgivarna att presentera sina anbud vid ett sammanträffande. Vid detta sammanträffande kom även KPA Pensionsservices tilläggstjänster ("Pensionshjälpen") att diskuteras. Såvitt bolagets representanter uppfattade var det vid mötet inte någon representant från kommunerna som dagligdags hanterar pensionsfrågor. Av denna anledning redogjorde representanterna för hur det fungerar i andra kommuner med vilka KPA har avtal. Möjligen kan detta förklara de missuppfattningar som synes ha förekommit. KPA Pensionsservice har emellertid aldrig på något sätt frånfallit sina åtaganden i anbudet att utföra de tjänster som kommunerna efterfrågar.

Täby kommun har, som samordnande kommun, i en PM angett bl.a. att totalt två anbud kommit in och att båda anbuden kvalificerade sig och uppfyllde skall-kraven. I kommunens PM anges att det vid mötet framkommit "att det förelåg en skillnad i tolkningen mellan vad arbetsgruppen ansåg att upphandlingen omfattade och som även avspeglade sig i förfrågningsunderlagets påståenden, och den ena anbudsgivarens tolkning av vad upphandlingen omfattade". Detta ansågs medföra att "Kommunerna och Vaxholms stad skulle vara nödsakade att köpa en tilläggstjänst, Pensionshjälpen, av denne anbudsgivare för att få en fullständig pensionshantering utförd". Vidare anges att "Arbetsgruppen vidhöll sin tolkning att det av skall-kraven gick att utläsa vad man önskade upphandla och att det som anbudsgivaren ville erbjuda i en tilläggstjänst, ("Pensionshjälpen"), redan ingick i skall-kraven". Utvärderingen resulterade därmed i: "Endast ett anbud återstod vid utvärderingen eftersom det vid möte framkommit att den ena anbudsgivaren inte kunde erbjuda alla de tjänster kommunerna och Vaxholms stad efterfrågade." Av den anledningen föreslogs att avtal tecknas med SPP.

KPA Pensionsservices synpunkter på förfrågningsunderlag, avtal m.m.
KPA Pensionsservice tillbakavisar sammanfattningsvis att de tjänster som ingår i "Pensionshjälpen" skulle vara desamma som efterfrågas i förfrågningsunderlaget och anför därutöver följande. Det är kommunerna som genom den aktuella offentliga upphandlingen önskar få tjänster utförda. Som angivits ovan är det också kommunerna som har att i förfrågningsunderlaget på ett tydligt och förutsebart sätt (jfr transparensprincipen) beskriva efterfrågade tjänster.

Kommunerna har i förfrågningsunderlagets kravspecifikation i ett tjugotal punkter angivit vad som efterfrågas och därmed för leverantörer/presumptiva anbudsgivare definierat vad kommunerna anser utgöra "fullständig pensionshantering". Åtaganden angivna i kravspecifikationen överensstämmer i allt väsentligt med vad som utgör leverantörens skyldigheter enligt avtalsvillkoren. Några tjänster därutöver kan anbudsgivare knappast anses ha åtagit sig att utföra.

"Pensionshjälpen" är ett paket av tjänster. Kommunerna efterfrågar inte paketet "Pensionshjälpen" i förfrågningsunderlaget. KPA Pensionsservice har inför anbudsgivningen noga gått igenom vad som anges i förfrågningsunderlaget och vilka tjänster som anges och efterfrågas där. Bolaget har i sitt anbud otvetydigt bekräftat att det offererar att tillhandahålla de tjänster som kommunerna efterfrågar. Om det skulle vara så att någon eller några av de tjänster som kommunerna efterfrågar i förfrågningsunderlaget också ingår i vad bolaget betecknar "Pensionshjälpen", så omfattar bolagets anbud även dessa tjänster. Bolaget har således genom sitt anbud åtagit sig att utföra samtliga de tjänster som kommunerna efterfrågar i förfrågningsunderlaget och varit avtalsrättsligt bundet av detta.

Huvudsakliga brister i upphandlingen

KPA Pensionservice AB har lämnat ett komplett anbud utan reservationer helt i enlighet med anbudsförutsättningarna. Samtliga skall-krav har besvarats jakande, även frågan om avtalsvillkoren accepteras har bolaget besvarat jakande. Bolaget har inte vid något tillfälle frånfallit vad som anges i anbudet, inte heller vid anbudsgenomgången. Bolaget har hela tiden varit avtalsrättsligt bundet av vad som anges i anbudet. Det förhållandet att bolagets tilläggstjänst Pensionshjälpen, som utgör tjänster utöver den i upphandlingarna efterfrågade grundtjänsten ”fullständig pensionshantering”, diskuterades vid mötet innebär inte att bolaget förändrade sitt anbud.

Kommunerna har felaktigt uppfattat att bolaget vid mötet skulle ha gett uttryck för att kommunerna skulle vara nödsakade att köpa tilläggstjänsten ”Pensionshjälpen” för att erhålla de tjänster som efterfrågas i förfrågningsunderlaget. Alldeles bortsett från detta så är det inte möjligt för KPA Pensionservice att ensidigt ändra sitt anbud.

Kommunerna har korrekt uppfattat att bolagets anbud kvalificerade sig och uppfyllde skall-kraven. Bolagets anbud ska därför antas, såsom varande det prismässigt lägsta. Om kommunerna inte gör detta utgör det överträdelse av i vart fall likabehandlingsprincipen.

Om kommunerna genom sitt förfrågningsunderlag efterfrågat tjänster som inte uttryckligen anges där, gör bolaget gällande att det förekommer sådana otydligheter i förfrågningsunderlaget att detta strider mot principen om öppenhet och förutsebarhet (transparens), vilket medför att upphandlingen måste göras om, eftersom det i så fall föreligger brister i upphandlingens konkurrensuppsökande skede.

Kommunerna anför till stöd för sin talan i huvudsak följande.

Förfrågningsunderlagets skall-krav

Skall-kraven i förfrågningsunderlaget var konstruerade som en rad påståenden om vad anbudsgivaren skulle utföra och som anbudsgivaren skulle bekräfta. Båda anbudsgivarna bekräftade att man kunde utföra samtliga skall-krav. I skall-kraven ingick även att lämna uppgift om den ersättning som anbudsgivaren begärde för uppdragets utförande. Ersättningen skulle inkludera uppdragets samtliga kostnader. KPA Pensionservice hade i kravet på ersättning, förutom begärt belopp, lagt till "exkl Pensionshjälpen". En skriftlig fråga ställdes till bolaget om vad "Pensionshjälpen" var. Frågan besvarades, dels i en beskrivande text, dels i en punktvis redovisning. Kommunerna jämförde svaret med förfrågningsunderlagets skall-krav och fann att det som fanns beskrivet i "Pensionshjälpen" med något undantag var detsamma som förfrågningsunderlagets skall-krav. Kommunernas uppfattning var därför att de tjänster som KPA Pensionservice benämnt "Pensionshjälpen" var sådana tjänster som, genom att KPA bekräftat att man skulle utföra skall-kraven (påståendena), också skulle ingå i ersättningen. Dessa tjänster skulle således inte vara tilläggstjänster.

Mötet med KPA

Kommunerna beslutade att ge KPA Pensionservice AB möjlighet att förtydliga sitt anbud vid ett muntligt möte. Vid mötet framkom att bolaget jämförde kommunernas förfrågningsunderlag med andra kommuners förfrågningsunderlag. De andra kommunernas förfrågningsunderlag och tolkningen av dessa har sedan legat till grund för att bolaget lagt in egna tolkningar av kommunernas förfrågningsunderlag. Kommunerna påpekade att det som gällde i denna upphandling var just detta förfrågningsunderlag och ingenting annat, inte heller egna tolkningar av förfrågningsunderlaget.

EG-rättsliga principer

Kommunerna bestrider att de skulle ha brutit mot en rad av de EG-rättsliga principer som styr offentlig upphandling. Principen om icke-diskriminering

avser främst diskriminering på grund av nationalitet, vilket inte är frågan i denna överprövning. Kommunerna har inte heller brutit mot proportionalitetsprincipen eftersom kraven i upphandlingen står i rimlig proportion till det som skall utföras. Båda anbudsgivarna har behandlats på ett likvärdigt sätt; båda har fått samma information och båda har fått möjlighet att även muntligt klargöra sina anbud. Principen om transparens har följts. Kommunerna anser att det av upphandlingens handlingar tydligt framgår vad kommunerna önskar få utfört. Att som bolaget hänvisa till vad som stod i Täby kommuns förfrågningsunderlag år 2006 och från detta underlag dra slutsatser om vad den upphandling som nu är föremål för prövning är tänkt att omfatta, är inte relevant. Överprövningen avser denna upphandling och skall grundas på de dokument som hör till denna upphandling.

I upphandlingens beslutsunderlag har båda anbudsgivarna kvalificerats och båda anbudsgivarna har bekräftat att man uppfyller skall-kraven. Bolaget anser dock att omfattningen av uppdraget inte framgår av handlingarna. Kommunerna är av motsatt åsikt. Det framgår av handlingarna att upphandlingen avser fullständig, d.v.s. all administration av pensioner. Med fullständig förstås enligt vedertaget språkbruk "total", "komplett" eller "hel". Det är även det svar som bolaget under anbudstiden fått på sin fråga. Att dra slutsatser av vad omfattningen skulle vara utifrån hur en upphandling av en av fyra kommuner tidigare genomförts är orimligt och finner inte stöd i något av de dokument som ingår i upphandlingen.

UTREDNING

Förfrågningsunderlaget

I förfrågningsunderlagets punkt 1.2 anges under rubriken "Beskrivning av uppdraget" följande. Leverantören skall utföra fullständig pensionshantering för kommunernas/stadens och Täby fastighets AB: s samtliga arbetstagare, förtroendevalda och pensionstagare. Upphandlingen omfattar även administrationen av valet för avgiftsbestämd ålderspension. (...) Anbudet skall avse alla arbetstagare som är eller har varit anställda i kommunen och för vilka kommunens pensionsbestämmelser gäller (...).

I förfrågningsunderlagets punkt 2.3. anges följande. Samtliga anbudsgivare, som kvalificerats, kontrolleras för att se att anbudsgivaren uppfyllt samtliga obligatoriska krav, s.k. skall-krav. De anbudsgivare som både kvalificerats samt uppfyllt samtliga skall-krav, går vidare till utvärdering. Utvärdering sker enligt principen om lägsta pris, där den anbudsgivare antas, som lämnat lägst pris. Varje kommun kommer att utvärderas för sig.

I punkt 4.2 anges följande. Anbudsgivaren skall föra register över kommunens arbetstagare och pensionstagare samt beräkna och lämna förslag på pension med ledning av de uppgifter som rapporteras via filöverföring från respektive kommuns lönehanteringssystem. (...).

I 4.8 anges följande. Anbudsgivaren skall svara för aktualisering av kommunens arbetstagare. Detta skall ske genom utredning, värdering och registrering av medförd pensionsrätt. Samtliga arbetstagare skall vara aktualiserade före 61 års ålder.

I 4.17 tredje stycket anges att anbudsgivaren skall ombesörja utskick av pensionsanmälan senast sex månader innan arbetstagaren fyller 65 år.

Pensionshjälpen

I Pensionshjälpen stadgas i punkt 1.5, avseende KPA Pensionsservices åtaganden, följande. KPA bedömer, om de av Arbetsgivaren lämnade anställningsuppgifterna är pensionsgrundande. Om uppgifterna är pensionsgrundande registrerar KPA Pension sådan pensionsrätt i KPA Pension Direkt @. I förekommande fall beräknar och registrerar KPA Pension kompletterande premier via Pensionsvalets extranät. Sådana beräkningar och eventuella rättelser utförs enbart med de uppgifter som gäller efter det att detta avtal börjat gälla.

I Pensionshjälpens punkt 1.8 anges följande. KPA Pension skickar blankett "Ansökan om uttag av pension" till arbetstagaren sex månader innan han eller hon fyller 65 år.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och ickediskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

I 2 kap. 24 § LOU anges att med förenklat förfarande avses ett förfarande där alla leverantörer har rätt att delta, deltagande leverantörer ska lämna anbud och den upphandlande myndigheten får förhandla med en eller flera anbudsgivare.

I 15 kap. 3 § LOU anges att en offentlig upphandling enligt detta kapitel ska göras genom förenklat förfarande eller urvalsförfarande.

Enligt 15 kap. 12 § andra stycket LOU får en upphandlande myndighet begära att en ansökan eller ett anbud förtydligas eller kompletteras om det kan ske utan risk för särbehandling eller konkurrensbegränsning.

Enligt 15 kap. 16 § LOU ska en upphandlande myndighet anta antingen

1. det anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga för den upphandlande myndigheten, eller
2. det anbud som har lägst pris.

Bedömningen av vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga ska göras enligt 12 kap. 1 § andra stycket.

I 16 kap. 2 § LOU anges att om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Förvaltningsrättens bedömning

KPA Pensionservice AB hävdar att kommunerna i de pågående upphandlingarna bryter mot bestämmelserna i LOU och direktiv 2008/18/EG om offentlig upphandling, särskilt mot de grundläggande gemenskapsrättsliga principerna som styr offentlig upphandling; principerna om likabehandling, proportionalitet och icke-diskriminering samt transparens (öppenhet och förutsebarhet).

Allmänt gäller att det inte är en uppgift för förvaltningsrätten att vid en överprövning av en upphandling pröva de subjektiva kriterier som ligger till grund för en upphandlande enhets slutsatser beträffande enskilda anbudsgivares kvalificering för uppdraget. Förvaltningsrättens prövning utgör istället en kontroll av om det på grundval av de klagomål som sökanden har framfört i målet finns anledning att vidta sådana åtgärder som anges i 16 kap. 2 § LOU.

Upphandlande myndigheter ska enligt 1 kap. 9 § LOU behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet och förutsebart sätt. Detta innebär att en upphandlande myndighet inte får anta ett anbud som inte uppfyller kraven enligt förfrågningsunderlaget och inte heller göra prövningen mot andra kriterier än de som funnits med i förfrågningsunderlaget. Däremot gör de skiftande förhållanden som förekommer i det ekonomiska livet att även förfrågningsunderlag och utvärderingsmodeller som inte är optimalt utformade får godtas under förutsättning att de principer som bär upp LOU och gemenskapsrätten inte träds för när (jfr. RÅ 2002 ref. 50). Alla krav som myndigheten uppställer måste vara förenliga med de gemenskapsrättsliga (numera unionsrättsliga) principerna. Ett anbud som inte uppfyller samtliga skalkrav får inte antas, eftersom detta skulle strida mot principen om likabehandling av anbudsgivare (jfr. t.ex. mål C-243/89, kommissionen mot Danmark).

Transparensprincipen, dvs. kravet att upphandlingar ska genomföras på ett öppet och förutsebart sätt, innebär bl.a. att förfrågningsunderlaget ska vara klart och tydligt och innehålla samtliga krav på anbudsgivare och det som ska upphandlas. Vidare innebär principen att förutsättningarna för upphandlingen inte får ändras under upphandlingens gång och att de uppställda kraven inte får frångås. I EG-domstolens (numera EU-domstolens) avgörande i mål C-241/06 (Lämmerzahl) anges bl.a. att upphandlande myndighet på ett tydligt sätt ska ange total kvantitet eller omfattning av kontraktet.

Det torde inte finnas någon vedertagen definition av begreppet ”fullständig pensionshantering”. Den upphandlande myndigheten måste därför i förfrågningsunderlaget klart och tydligt precisera vad den tjänst man avser att upphandla ska omfatta. I detta fall har kriteriet lägsta pris angetts som tilldelningsgrund. Kommunerna ska därmed anta det anbud, som har lägst

anbudspris och som motsvarar kraven på föremålet för upphandlingen, så som dessa framgår av förfrågningsunderlaget.

Rätten finner att förfrågningsunderlaget i detta fall tillräckligt tydligt tar upp de olika delar av pensionshanteringen som upphandlingen ska omfatta. KPA Pensionservice AB har i sitt anbud lämnat ett pris/år till var och en av kommunerna med tillägget ”exkl. Pensionshjälpen”. De tjänster som erbjuds i Pensionshjälpen motsvarar till viss del sådana tjänster som efterfrågas i förfrågningsunderlaget. Rätten finner därmed övervägande skäl tala för den tolkningen av anbudet att detta inte omfattar samtliga efterfrågade tjänster och att det därmed inte är fullständigt. Redan av denna anledning kan bolagets talan inte vinna bifall. Rätten anser således att det som bolaget anfört i målet inte innebär att upphandlingen har genomförts i strid med unionsrätten eller reglerna i LOU. Bolagets ansökan om ingripande ska därmed avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1A)

Madeleine Benndorf
rådman

Föredragande har varit Linnea Carlqvist.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledningen förekommer till ändring i det slut vartill förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.